

Kdy bude možné zadávat veřejné zakázky přes internet?

Kdy bude zadavatel vybírat dodavatele v elektronické aukci? Kdy budou moci dodavatelé podat nabídku v podobě elektronického katalogu? Je vůbec možné, aby praktiky a principy elektronického obchodu fungovaly u veřejných zakázek? Na tyto i jiné otázky se pokusíme odpovědět v sérii článků, které se budou věnovat problematice elektronického zadávání veřejných zakázek v kontextu nové legislativy.

Tento článek se zaměřuje na základní popis rámce elektronického zadávání veřejných zakázek. V navazujících pokračováních budou popsány dílčí aspekty elektronických úkonů v zadávacím řízení, jednotlivé instituty elektronického zadávacího řízení a otázky spojené se zavedením elektronických zadávacích postupů do praxe.

Proč elektronizovat proces zadávání veřejných zakázek?

V soukromém sektoru se stal elektronický obchod běžným prostředkem pro nákup výrobních vstupů do podniků či prodej jejich produktů zákazníkům. Podniky využívají informační podporu pro elektronickou výměnu účetních dokladů se svými obchodními partnery, předávání závazných elektronických objednávek či řízení logistických operací. Dokonce i jako spotřebitelé nakupujeme stále více druhů zboží i služeb přes internetové obchodní domy. Ale proč? Určitě nejenom proto, že se informační a komunikační technologie staly součástí moderního životního stylu. Hlavním důvodem je, že nám to přináší finanční a časové úspory, a zároveň je to mnohdy i pohodlnější.

Výše úspor realizovaná v soukromém sektoru prostřednictvím elektronického obchodu motivuje i veřejnou správu k postupnému přijímání elektronických obchodních praktik. Veřejné nákupy dle odhadů Evropské komise představují ročně 1,5 bilionu EUR, tj. 16 % unijního HDP. Odhadované úspory plynoucí z elektronického zadávání veřejných zakázek budou tvořeny 5% poklesem cen předmětů veřejných zakázek a 50-80% poklesem nákladů spojených s procesem zadávání veřejných zakázek¹.

Elektronizace v zadávacích směrnících ES

Z důvodu zvýšení efektivity zadávání veřejných zakázek, ale i z důvodu snahy o modernizaci a větší otevřenost evropských trhů s veřejnými zakázkami a posílení konkurenčního prostředí byl do zadávacích směrnic ES (2004/18/ES² a 2004/17/ES³) zapracován komplexní rámec elektronického zadávání veřejných zakázek.

Zadávací směrnice ES zrovnoprávňují elektronický a listinný způsob zadávání veřejných zakázek, stanovují požadavky na elektronické nástroje a zavádějí nové instituty elektronického zadávacího řízení, kterými jsou elektronická aukce, dynamický nákupní systém a elektronický katalog.

Principy elektronického zadávání veřejných zakázek v ČR

Všechna ustanovení upravující elektronizaci procesu zadávání veřejných zakázek byla ze zadávacích směrnic ES převzata do národní legislativy ČR v rámci návrhu nového zákona o veřejných zakázkách a návrhu koncesního zákona. Oba zákony nyní procházejí legislativním procesem.

Legislativní úprava elektronického zadávání je v novém zákonu o veřejných zakázkách postavena na následujících principech:

■ **Je na rozhodnutí zadavatele**, zda pro zadání veřejné zakázky použije postup založený na listinných dokumentech nebo zda některé či všechny kroky zadávacího řízení zrealizuje elektronicky. Zákon o veřejných zakázkách použití elektronických nástrojů nenařizuje. Elektronické zadávání může nařídít pouze nadřízený orgán svým podřízeným orgánům.

■ **Zákon nepředurčuje technologie**, které mají být pro softwarové aplikace využity (tj. legislativní úprava je technologicky neutrální) - zadavatel může využít libovolné dostupné technologie, pokud splní legislativní požadavky kladené na elektronické nástroje.

■ **Zákon nepředurčuje provozovatele** informačních systémů pro elektronické zadávání - zákon nenařizuje, že zadavatel musí používat pouze informační systém, který vytvořil a provozuje z vlastních zdrojů.

V úvahu připadají následující typy provozování infrastruktury pro elektronické zadávání veřejných zakázek:

- zadavatel používá elektronické nástroje, které vytvořil a provozuje z vlastních zdrojů
- zadavatel používá elektronické nástroje vytvořené a provozované třetím subjektem formou nákupu služby, tj. princip ASP (Application Service Provider)
- zadavatel si zakoupí licenci k provozování elektronického nástroje vytvořeného třetím subjektem a provozuje ho ve vlastní režii.

■ **Zákon nepředurčuje komplexitu či ucelenost elektronických nástrojů** - zadavatel může využít elektronické nástroje plnící jednu funkci (např. aplikaci pro příjem elektronicky podávaných nabídek) či nástroje komplexnější, které plní více či všechny funkce v rámci zadávacího řízení. Zákon neobsahuje definici žádných konkrétních nástrojů, ale všechna řešení různé komplexity jsou upravena jako elektronické nástroje a musí splnit stejné podmínky.

Úprava elektronického zadávání veřejných zakázek v novém zákonu

Zákon o veřejných zakázkách (dále též "zákon") pojem "elektronické zadávání veřejných zakázek" nedefinuje. Pro vymezení tohoto pojmu je nutno vyjít ze smyslu zákona a popřípadě z výstupů jednotlivých projektů zastřešených Evropskou komisí (zejména IDABC), které nabízejí interpretaci jednotlivých ustanovení zadávacích směrnic ES. Elektronické zadávání veřejných zakázek můžeme potom definovat jako "proces zadávání veřejných zakázek, kdy některé nebo všechny úkony zadávacího řízení jsou realizovány prostřednictvím elektronických nástrojů nebo elektronickými nástroji ve spojení s elektronickými prostředky".

Zákon rozlišuje pojmy "elektronické nástroje" a "elektronické prostředky":

■ **Elektronickými nástroji** je myšleno technické zařízení (tj. hardware) nebo programové vybavení (tj. software). Jsou jimi zejména jednotlivé aplikace, které zadavatel využívá v rámci zadávacího řízení (např. pro elektronické předávání informací k uve-

¹ Viz sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů č. SEK (2004) 1639 "Akční plán provádění právního rámce v oblasti elektronického zadávání veřejných zakázek".

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/17/ES, o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/18/ES, o koordinaci (postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby) zadávacích řízení o veřejné zakázky na stavební práce, dodávky a služby.